

NR 5 24 maj 2006

FINLANDS

SYNSKADADE

Framåtanda då
FSS firade 60 år

Ann-Britt och
Coxy årets
ledarhundekpage

Handikappom-
budsman för att
nå jämlikhet

FINLANDS SYNSKADADE

FINLANDS SYNSKADADE

är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med tio nummer per år i storstil, punktskrift och i elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. På kassett utkommer tidningen integrerad i tidningen Medlemsbandet. Du kan också beställa tidningen som e-postbilaga. 2006 är tidningens 95:e årgång och den omfattar tio nummer. Nummer sex 2006 utkommer den 21 juni, manusstopp den 30 maj och nummer sju får du den 23 augusti, manusstopp den 1 augusti.

Utgivare

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf
Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn växel 09-6962 300

Tf. chefredaktör Mari Jensen
Tfn 09-69623013, fax 680 2064
e-post:mari.jensen@fss.fi

Meddelanden mottas av chefredaktören
Betalda annonser mottas dessutom av
Hans Åhman, tfn 0500-604679, e-post
tuvi@sci.fi

Prenumerationer och adressändringar
Susanna Antell, tfn 09-6962 3026, e-post
susanna.antell@fss.fi

Redaktionen ansvarar inte för insänt, ej
beställt material.
Skribenternas åsikter sammanfaller inte
nödvändigtvis med FSS ståndpunkt.
Det är fritt att använda material ur tidningen,
men vänligen ange källan.

Pärmbild: Ann-Britt Mattbäck får förtjänst-
tecknet i guld för 31 års verksamhet inom
Norra Österbottens Svenska Synskadade.
Barbro Dahlberg-Berghäll fäster märket.
– Foto Mari Jensen

INNEHÅLL NR 5 2006

Ledaren av Hans Åhman: Ett hem.....	3
FSS 60-årsjubileum:	
– Framåtanda då FSS firade 60 år.....	4
– Tidigare förbundsordföranden avporträtterade.....	6
– Många premierade för fint synskadearbete.....	8
– Reflektion: Tecken på att någon har haft nytta.....	9
Vårmötet:	
– Vårmötestidtabellen höll inte för de stora frågorna.....	10
– Uttalande: Handikappombudsman för att nå jämlikhet.....	11
– Det blir nya verksamhetsutrymmen.....	12
Mellersta Nyland följer med till Arabiastranden.....	13
Ann-Britt och Coxy årets ledarhundekipage.....	14
Pyssel: Lek med styrelsen.....	16
Folkhälsan fick en dos med information....	17
Med tårna i sanden.....	18
HFD-beslut om rätt till hjälpmedel.....	19
De rätta svaren till pysslet.....	19
Mångsidig punktskriftskurs.....	20
Meddelanden:	
FS har tillfälligt ny chefredaktör.....	7
Tack från Västnyland.....	19
Ekholm invald i styrelsen för ledarhundsföreningen.....	20
Punktskriftskurs för nybörjare i Borgå med omnejd.....	21
Utbildning för punktskriftsinstruktörer planeras för hösten.....	21
Skärmmössa och t-skjorta.....	21
Kurs för synskadade i yrkesaktiv ålder....	21
FSS deltar i föreningsmässan i Vasa	22
Bostad att hyra i Ekenäs	22
Meddelanden från distrikten	22
Bakpärmen: Delta i tvådelad grundkurs för synskadade	
Bilaga: Nya talböcker på Celiabiblioteket	

Ett hem

Hans Åhman

FSS har sedan 1978 haft Nylandsgatan 25 A som sitt HEM, med rehabilitering och inkvartering i A1 och kansliet i A6. Många år har förflutit och vi har alla känt att vi har ett bra och tryggt hem. Åren har gått och kraven på tillgänglighet för handikappade, men även kravet på goda arbetsförhållanden för anställd personal, har drastiskt förändrats under åren. Vårt goda och kära hem fyller inte mera de krav som finns i dagens samhälle och fyller inte heller framtidens krav.

Vi växer, det kommer ny teknik, det kommer nya krav från samhällets sida, vi får större krav på den service vi erbjuder våra synskadade. Man kan finna en korrelation till en vanlig familj. Man gifter sig och skapar ett hem. Kanske man får barn och familjen växer och plötsligt står man inför en situation då man behöver ett nytt och större hem för att familjen skall ha det bra. Att flytta till något nytt och kanske till en annan plats, speciellt om barnen är lite äldre, möts i allmänhet av ett motstånd. Det är helt naturligt och bra. När man sedan får information om det nya och börjar se att det kanske finns något nytt och bra i det hela, förbyts ofta rädslan och osäkerheten till en förväntan inför det nya.

Vårmötet beslöt att FSS nu är berett att ta steget till ett NYTT HEM. Vårt nya hem erbjuder tillgänglighet för alla, även rullstolsbundna. Rehabiliteringen får nya utrymmen, mottagningsrum, utrymme för utställning av ADL, verkstad för t.ex. keramik och målning, grovkök, kök, allt detta för utbildning och hobbyverksamhet.

Hans Åhman är styrelsemedlem och ordförande för ekonomi- och förvaltningsutskottet. –Foto MJ

FSS kansli har några enskilda rum och blir utöver det ett ”öppet berså-kansli” med gröna växter och fin miljö. Med Svenska skolan för synskadade delar vi IT-klass, serverrum, mötesrum (utöver de FSS själv kommer att ha) m.m. Våra ledarhundar kommer även att få sitt eget revir i byggnaden.

Det komplex vi blir delägare i kommer även att ha bastu och ”relax-utrymme” i takvåningen. Enligt de preliminära planerna kommer även Folkhälsan att delta i projektet genom att erbjuda en eller flere synskadade lokaler till förmånlig hyra till unga synskadade som kan få öva sig i självständigt boende.

Vårt NYA HEM är till för oss alla. Vi har ju redan våra sju verksamhetscentra runt om i Svenskfinland. När bygget är klart kan vi erbjuda ännu bättre service åt våra medlemmar från hela landet.

Vår Funkisgrupp har arbetat länge och inte sparat på tid och energi för att nå målet. Vi tackar för förtroendet vårmötet gav och vi jobbar vidare. Målet var att få funktionella utrymmen för oss. Vi är på god väg, vi får ett NYTT HEM.

Framåtanda då FSS firade 60 år

Mari Jensén

Jubileumsfesten förbundets 60 år till ära hölls den 22 april. Närmare 300 personer deltog i festligheterna, som hölls på Marina Congress Center i Helsingfors. Det var tal, uppvaktningar, musik, god mat och trevlig samvaro på programmet och en tydlig framåtanda syntes i jubileumsfestligheterna.

Förbundsordförande **Gunilla Löfman** höll ett öppningstal som rimmade. Hon hälsade "varendaste gäst välkommen till denna jublande sextiårsfest" och talade om hur samhället förändras och vilken FSS roll är. Hon gav "ett tips så hett inför nästa riksdagsval – det finns plats för ny handikappmoral" och konstaterade att det finns mycket att göra.

Festtalaren **Astrid Thors** noterade i festtalet något hon sett i kontakter med de finlandssvenska handikapporganisationerna:

– Det brinner i sanning en stark svensk låga, men också en strategisk medvetenhet om vad som bör göras för att ni på svenska ska kunna upprätthålla servicen till era medlemmar.

Thors talade om olika pågående projekt och den handikappolitiska redogörelsen. Begreppet "design för alla" vinner framsteg och leder till ett samhälle för alla. Det finns många nya möjligheter för funktionshindrade när teknologin utvecklas, även om den nya teknologin också kan leda till isolering för funktionshindrade.

– Jag önskar förbundet lycka och välgång under de kommande åren, som jag är övertygad om att kommer att vara mycket framgångsrika, men också rika på utmaningar och möjligheter. Låt oss anta dem, avslutade Astrid Thors.

Birgitta Nordström från Karis och **Göta Grönqvist** från Billnäs var två av dem som deltog i festen.

– Jag tyckte att den var fantastisk. Men kanske var det lite väl mycket

Ljudnivån under festmiddagen var hög och stämningen god. Tor Hanner och Agneta Salonen diskuterar.

människor med, det var lite väl generöst från förbundets sida med det här stora deltagarantalet. Men programmet var jättefint och avslappnande och i en trevlig miljö, tyckte Birgitta Nordström om festen.

– Jag tyckte det var så roligt och se Sås och Kopp, jag har ju sett dem i TV och hört dem i radion men nu fick jag se dem på riktigt, säger Göta Granqvist.

Sås och Kopp uppträdde och det blev en snabblektion i Finlands historia, en resa med Pendolinotåg, trummor för Östersjön och uppmaningar om att vi ska ha vett på havet. Extra festligt var det då låten *Om fladdermöss och mullvadar*, ett beställningsverk till förbundets jubileumsår, uppfördes för första gången inför publik. Stämningen var hög och på typiskt Sås och Kopp sätt lyckades artisterna få publiken att sjunga med och klappa taktfast.

FSS betyder mycket för många

Jubileumsdagen avslutades med en middag där förbundets hedersordförande **Karl-Oscar Skogster** berättade om förbundets historia. Han inledde skämtsamt med att han står ”med flugan kring min hals, och fjärilar i magen” och publiken som hade Sås och Kopps uppträdande i färskt minne insåg att han citerade jubileumssången.

Skogster berättade om hur förbundet kom till och vad som hänt under de sextio åren.

– Vi har en organisation med en unik uppgift som skrevs in i stadgarna 1946, att fungera som kontakt- och intresseförening för landets svenska blinda, sa Skogster och konstaterade också att man i början av 1970-talet breddade begreppet till alla svenska synskadade i landet.

Kön med personer som ville uppvakta förbundet på festen var lång och ordförande Gunilla Löfman och verksamhetsledare **Marita Tierala** som tog emot uppvaktningarna konstaterade att förbundet har många vänner och samarbetspartners, och man är naturligtvis mån om att samarbetet fortsätter.

Förbundet betyder också väldigt mycket för de enskilda medlemmarna. Göta Grönqvist tycker att hon får mycket stöd från förbundet. Birgitta Nordström funderar kring vad förbundet betyder för henne:

– Man lär ju känna väldigt många människor när man är med och man märker att man är inte ensam med sina problem utan vi är ju alla i samma båt.

På dagsfesten fungerade **Sune Huldin** som konferencier. Han uppträdde med musik och det gjorde även **Tor Hanner** på dragspel, ackompanjerad av **Kirimo Lintinen**.

Sune Huldin uppträdde bland annat med en sång han skrivit och komponerat själv.

Tidigare förbundsordföranden avporträtterade

(MJ) Förbundets samling med porträtt av tidigare ordförande har nu fått en tillökning. Raija Österlund från Pargas var förbundsordförande åren 1995-1996 och hon efterföljdes som ordförande av Arto Vanhanen från Kotka som var ordförande åren 1997-2002. Porträtten av dem båda avtäcktes på förbundets jubileumsfest.

– Du Raija har fått vänta på ditt porträtt, konstaterade ordförande **Gunilla Löfman** vid porträttavteckningen.

Hon berättade också att Raija förutom inom FSS varit aktiv bland annat inom kommunalpolitiken i Pargas och så visat att det går att leva ett värdigt liv som synskadad. Under Raijas tid som ordförande införskaffades bland annat verksamhetscentren Sydvästen i Åboland och Ankaret på Åland, samt Nylandsgatan A1.

– Vi vet ju alla att det är en massa män som varit ordföranden, och det hör till förbundets traditioner att hänga upp sina tidigare ordföranden på väggen. Nu är jag jättespänd,

Förbundets första kvinnliga ordförande Raija Österlund var ordförande åren 1995-1996 när depressionen var som värst i Finland.

hur ska jag trivas bland de där pojkarna, skämtade Raija och konstaterade att Finlands Svenska Synskadade är ett förbund i tiden.

Arto Vanhanen har under sin tid i styrelsen och som ordförande arbetet också inom finskt, nordiskt och baltiskt synskadearbete.

– Jag har alltid haft som mål ett samhälle för alla. Det är viktigt att vara öppen för idéer i vårt komplexa samhälle som förändras snabbt och är gjort för seende, sade Arto Vanhanen.

Sol-Britt Wikström heter konstnären som gjort porträtten. Hon hade till festen sänt ett brev, som verksamhetsledare **Marita Tierala** läste upp. Wikström skrev att det var utmanande att göra målningarna. Raija kände hon sedan tidigare, men det tog trots det ungefär en och en halv månad att göra porträttet då speciellt munnen förorsakade lite problem. Porträttet av Arto tog ungefär en månad att göra.

Arto Vanhanen har både före, under och efter sin tid som ordförande 1997-2002 arbetat för att göra livet för synskadade något lättare.

MEDELANDEN

FS har tillfälligt ny chefredaktör

Chefredaktören för Finlands Synskadade, **Sergius Colliander**, är sjukledig. Förbundets informationschef **Mari Jensén** sköter tillfälligt om uppdraget som chefredaktör.

Material till nästa nummer av tidningen, som har deadline den 30.5, ska skickas till Mari Jensén.

Många premierade för fint synskadearbete

(MJ) På förbundets jubileumsfest delades förtjänsttecken ut till personer som gjort fina insatser för synskadeverksamheten. Alla fanns inte på plats för att ta emot förtjänsttecknet. Förtjänsttecknen har beviljats för fina insatser inom synskadearbetet inom förbundet, distriktsföreningarna och för inläsare av taltidningar.

Förtjänsttecken i guld för minst 30 års verksamhet fick **Hjördis Cederholm** (Vasa Svenska Synskadade), **Gudrun Heikkilä** (Svenska Synskadade i Mellersta Nyland), **Bertel Holmström** (Vasa) och **Ann-Britt Mattbäck** (Norra Österbottens Svenska Synskadade).

Förtjänsttecken i silver för minst 20 års verksamhet fick **Julia Kälström** (NÖSS),

Zenita Lagerström (Svenska Synskadade i Östnyland), **Ingmar Marander** (Vasa), **Thea Mård** (NÖSS), **Anna-Lisa Nordman** (Östnyland), **Stina Roms** (Östnyland) och **Seppo Sjö** (NÖSS).

Förtjänsttecken i brons för minst tio års verksamhet fick **Nils-Gustav Andersson** (Östra Nylands taltidning och Borgåbladet på kassett), **Stefan Blomqvist** (Östnyland), **Helena Enström** (taltidning), **Maj-Lis Fagerholm** (NÖSS), **Ronny Hertell** (Förbundet Finlands Svenska Synskadade), **Maja Karls** (taltidning), **Ann-Mari Karlsson** (taltidning), **Leif Karp** (Vasa), **Hildur Nyholm** (Östnyland), **Birgitta Nynäs** (NÖSS), **Ann-Sofi Rosendahl** (Vasa) och **Elisabeth Thesslund** (Östnyland).

Många har gjort värdefulla insatser inom synskadearbetet och fick ta emot förtjänsttecken som tack.

REFLEKTION AV ANN-SOFI ROSENDAHL

Tecken på att någon har haft nytta

En av dem som fick ett förtjänsttecken under jubileumsfesten var Ann-Sofi Rosendahl. Hon reflekterar över vad förtjänsttecknet betyder.

Tro mig, även om man är gravt synskadad kan man känna sig som en fullvärdig människa. Det tar kanske bara lite längre tid att

växa till sig och bli vän med sitt liv. Typiskt för alla som drabbats av ett funktionshinder är att man blir väldigt beroende av hjälp i början och att lära sig ta emot hjälp är en mognadsfråga. Själständighet är nog bra och eftersträvansvärt men det får inte gå för långt så att det leder till isolering.

Det är viktigt när man tar emot hjälp att man hittar en kanal att också med andra handen kunna ge hjälp tillbaka. Att vi tar hand om varandra inom synskadeorganisationen är en av de viktigaste uppgifterna vi har som enskilda medlemmar. Om man kan och orkar ge kraft och stöd åt en ny synskadad medmänniska stärker man sitt eget självförtroende oerhört, och man får den underbara känslan att man fortfarande är en produktiv människa.

Åtminstone var det så här jag resonerade när jag i början av 1990-talet aktiverade mig i vårt förbund. Att jag nu vid årets jubileum fått ta emot ett förtjänsttecken värmer hjärtat oerhört. För mig betyder det att någon har haft nytta och glädje av mitt och mina vänners engagemang. Min personliga gåva till årets jubilar är att jag även i fortsättningen kommer att vara en aktiv medlem inom förbundet. För nog är det ju trots allt aktiva medlemmar som ger kraft och energi åt vår organisation så att den även får blomstra i framtiden.

Ann-Sofi Rosendahl har verkat elva år inom Vasa Svenska Synskadade r.f.

VÅRMÖTET

Vårmötestidtabellen höll inte för de stora frågorna

(MJ) Förbundets vårmöte hölls dagen efter jubileumsfesten den 23 april. 119 röstberättigade medlemmar samt många övriga deltog i mötet som hölls på Marina Congress Center i Helsingfors. Tidtabellen för mötet var stram och höll inte, så en del av styrelsens förslag till strategiska riktlinjer för verksamheten på längre sikt sköts upp till höstmötet.

Ordförande **Gunilla Löfman** öppnade mötet och inledde med några kloka ord: "Pengar är energi med vars hjälp jag skapar bra förutsättningar för mig själv och för andra." Hon konstaterade att mötet har en diger agenda. Förbundets hedersordförande **Karl-Oscar Skogster** valdes enhälligt till mötesordförande.

Verksamhetsberättelsen och bokslutet godkändes. Flera detaljer diskuterades och speciellt ekonomin förorsakade flera frågor. Att förbundets ekonomi som för förra året visar på ett rejält underskott, 135 000 euro, i verksamhetsberättelsen kallas för stabil ifrågasattes. **Hans Åhman**, styrelsemedlem och ordförande för ekonomi- och förvaltningsutskottet, gav svar och förklarade att orsaken till underskott var att testamentspengar om ett belopp av 400 000 euro hade förväntats utbetalas under år 2005 men kommer att utbetalas år 2006. Revisorerna har också påpekat att det under tidigare år har hänt att avkastningen av fonderna inte har använts till verksamhet utan omplacerats i nya fondandelar.

När så frågan om beviljande av ansvarsfrihet kom upp hördes ett nej i salen. En medlem tyckte att styrelsen inte gett tillräckliga svar och utredningar för det minusbelopp som bokslutet uppvisade. Mötet beviljade ändå ansvarsfrihet till samtliga redovisningskyldiga utan flera diskussioner. En justerad budget för innevarande år godkändes och arvoden för utskottsmedlemmar och medlemmar i arbetsgrupper godkändes.

Under mötet började de strategiska linjerna för förbundets verksamhet fram till år 2009 diskuteras. Styrelsens förslag väckte diskussion men hela dokumentet hann man inte med. Mötet avslutades eftersom bussarna med de långväga mötesdeltagarna åkte iväg. Diskussionen kring den återstående delen av dokumentet fortsätter på höstmötet.

Vårmötet gjorde också ett uttalande, "Handikappombudsman för att nå jämlikhet" för att uppmana beslutsfattare och tjänstemän att bereda ett lagförslag om en myndighet som säkerställer att personer med funktionshinder blir skäligen bemötta och får tjänster av det allmänna genom korrekt och rättvist förfarande.

Förbundsordföranden bad om ordet innan vårmötet avslutades med Modersmålets sång.

– Idag gjort ett vägval och det arbetar vi nu vidare på, sa Gunilla Löfman.

UTTALANDE FRÅN VÅRMÖTET

Handikappombudsman för att nå jämlik behandling

I Norden finns en djupt rotad tradition om allas och envars likhet inför lagen. Den här utgångspunkten är en bra grund för att kunna inse vad jämlikhet och lika möjligheter innebär. Detta är grundstenen i modern handikappideologi och bekräftas på ett bra sätt av förbudet mot diskriminering av personer med funktionshinder som ingår i Finlands grundlag.

I det dagliga livet på gräsrotsnivå upplever enskilda personer som gör anspråk på samhällets stödformer inom handikappområdet dock att bemötandet uppvisar starka variationer. Det finns rikligt med exempel på att gott förvaltningsförfarande negligeras och att avslag på ansökningar ges utan skäliga grunder. De mest medvetna sökandena kan få rätt genom domslut – men med orimlig fördröjning och osäkerhet om huruvida den som ska tillhandahålla servicen verkligen rättar sig efter tillrättavisningen.

Vi förväntar oss positiva förändringar inom handikapplagstiftningen som följd av pågående beredning inom regeringen. Men också när den nya lagen trätt ikraft består tjänsterna och de som beviljar dem samt i flertalet fall även behovsprövningen. Vi vill nå äkta jämlikhet och lika möjligheter och upplever att det måste vara det allmännas sak att garantera oss detta på samma sätt som alla andra invånare i landet.

Vi, synskadade församlade till Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f:s vårmöte, uppmanar politiska beslutsfattare och ansvariga tjänstemän att bereda ett lagförslag om en myndighet som säkerställer att personer med funktionshinder blir skäligt bemötta och får tjänster av det allmänna genom korrekt och rättvist förfarande. En handikappombudsman med relevanta befogenheter och resurser kan genom övergripande uppföljning, tillämpningsanvisningar och sanktioner ge personer med funktionshinder förutsättningar att de facto få uppleva full delaktighet och jämlikhet.

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA
SYNSKADADE R.F.

1946–2006

Vårmetet 23 april 2006 i Helsingfors

VÅRMÖTET

Det blir nya verksamhetsutrymmen

Mari Jensén

På vårmötet beslöt medlemmarna att förbundet går in för att anskaffa nya ändamålsenliga verksamhetsutrymmen för förbundets centralkansli. Det är ett stort beslut man fattat och styrelsen kommer nu att arbeta vidare som en part i ett byggnadsprojekt som kommer att uppföras i stadsdelen Majstad i Helsingfors.

Behandlingen av ärendet inleddes med en grundlig genomgång av vad som utretts och gjorts av styrelseledamot **Hans Åhman**. Styrelsen har tillsatt en arbetsgrupp som arbetat under namnet "Funkis" och gruppen har utrett många olika alternativ. Det man nu presenterade för mötet var fem förslag om att förbundet skulle skaffa nya ändamålsenliga utrymmen samt åtgärder för detta.

– För FSS del handlar det om att omvandla förmögenhet som inte nu ger avkastning till att bygga på ett område som är kraftigt stigande. Vi kan finansiera projektet till hundra procent med egna medel och de ökade driftkostnaderna faller också inom ramen. Viktigaste av allt är ju att vi får funktionsdugliga utrymmen, och därmed uppfyller vi det medlemmarna fastsällt i verksamhetsplanen, sammanfattade Hans Åhman sin presentation av ärendet.

Det var många som ville uttala sig i ärendet. Styrelsens första förslag om att FSS ska skaffa nya ändamålsenliga verksamhetsutrymmen för förbundets centralkansli godkändes. Förslag nummer två gick till omröstning. Förslaget gick ut på att vårmötet befullmäktigade styrelsen att reservera och teckna aktier i ett fastighetsbolag som håller på att bildas. Bolagets fastighet kommer att uppföras på tomt 23:103 i stadsdelen Majstad i Helsingfors. I omröstningen föll rösterna 85 för styrelsens förslag, 28 mot och 5 blanka.

De följande förslagen om hur projektet finansieras genom försäljning av olika fastigheter samt tecknande av kredit för aktieinköpet tills det är ändamålsenlig att sälja någon av fastigheterna godkändes sedan i rask takt. Varmötet beslöt alltså att sälja förbundets andel av fastigheten Nybacka i Esbo, samt vid behov även fastigheten Marieberg i Sibbo. Styrelsen kommer att utreda om lägenheterna på Nylandsgatan ska säljas eller hyras ut när centralkansliet flyttar, vilket sker tidigast år 2009.

Mellersta Nyland följer med till Arabiastranden

Stefan Andersson

– Sexton röster för, fyra röster emot och två blanka. Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f. har beslutat gå med i förbundets satsning på nya verksamhetsutrymmen. Så avslutade mötesordförande Carola Blomstedt behandlingen av punkten föreningens verksamhetsutrymmen som behandlades på ett extra föreningsmöte i Tian den 27 april.

Före det hade förbundsstyrelseledamot **Hans Åhman** ingående presenterat förbundets planer på nya verksamhetsutrymmen i Helsingfors, som godkändes på vårmötet. För mellersta Nylands del skulle de röra sig om ett separat utrymme på minimum 120 m² i samma byggnad som förbundet. Åhman betonade att utrymmena skall göras flexibla för olika användningsmöjligheter. Åtminstone kommer det att finnas kansli, kök och en större sal som kan delas i flera mindre utrymmen. Färdigt blir det tidigast i maj 2009.

Magnus Nyström har röstat medan Harald Furu är beredd att avge sin röst.

Mötet diskuterade ivrigt och kom med frågor om planerna. Som de största fördelarna med de nya utrymmen ansågs den goda tillgängligheten såväl trafikmässigt som sett ur användarsynpunkt. Den kompletta servicen och synergimöjligheterna med andra svenska enheter i området bedömdes också som betydande. Ett nytt verksamhetscenter har också alla förutsättningar att locka med ungdomar i verksamheten. Den enda nackdelen som nämndes var att synskadade bosatta i stadskärnan förstås får en aning längre väg till det nya verksamhetscentret.

– Nu gäller det då bara att börja planera våra nya utrymmen, avslutade Carola Blomstedt mötet.

Ann-Britt och Coxy årets ledarhundekipage

Text: Karl-Oscar Skogster

Foto: Marika Mäkinen-Vuohelainen

Ann-Britt Mattbäck från Edsevö i Pedersöre och hennes ledarhund labradorhanen Coxy har korats till årets ledarhundekipage. Ceremonin försiggick på Ledarhundskolan i Östra Haxböle i Vanda på den internationella ledarhundsdagen den 26 april.

Tolvåriga Coxy är Ann-Britts andra ledarhund. Honom har hon haft nu i tio år. Ann-Britts första ledarhund var labradortiken Lilli som uppnådde den aktningsvärda åldern av nästan fjorton år. Lilli hann fungera som ledarhund i elva år. Den genomsnittliga tjänstgöringstiden för en ledarhund i Finland är nio år.

– Coxy är nog i ganska bra form fortfarande så inte är vi alls pensionärer ännu, säger Ann-Britt.

På frågan hur det kom sig att hon skaffade sig en ledarhund säger hon:

– Därför att jag är rörlig av mig och kunde inte tänka mig att alltid be någon komma ut med mig. Jag vill helst klara mig på egen hand och vara självständig. Och i och med att jag

alltid har motionerat så hade jag inte klarat av det om jag inte hade fått en ledarhund.

– När jag fick min första hund såg jag ännu litet. Det gjorde att jag inte helt litade på

Ann-Britt Mattbäck och Coxy tar emot utmärkelsen. - Foto: Marika Mäkinen-Vuohelainen.

hunden utan ”styrde” den lite för mycket med den lilla synrest som jag hade kvar tills jag lärde mig att det inte gick. Men det redde nog upp sig och började gå bättre senare.

– När jag fick min andra hund såg jag inte längre någonting alls. Coxy har nog blivit mera skärpt när det gäller att hitta till olika ställen. Men i miljöer som är helt främmande för hunden är det nog ofta litet jobbigt.

– Jag har haft med Coxy litet över allt där jag rört mig. Vi har drygt tre och en halv kilometer till butik, bank och läkarcentral och måste då korsa två stora vägar. Under de sexton år jag åkte till FSS-styrelsens möten i Helsingfors, ibland flera gånger i månaden, reste hunden och jag i både flyg och tåg. Det gick helt bra. Det som var litet jobbigt på tåget var andra hundar som åkte i samma kupé.

– I Jakobstad har vi lärt oss hitta rätt så bra till olika ställen i centrum. Coxy följer nog också med ut i skidspåret vintertid. När jag hamnar utanför spåret kommer han och visar mej hur jag skall hitta spåret igen.

– Jag har också haft med Coxy flera gånger när jag varit på semester i Spanien. Där har han också lärt sig hitta hem.

Trots att det är ett stort ansvar man har som ledarhundsförare, så är det nog ändå det positiva som överväger, tycker Ann-Britt.

– För mig som bor ensam är det också en trygghet att ha en ledarhund. Coxy ser nog till att ingen olovligt kommer in i bostaden.

En bidragande orsak till att Ann-Britt och Coxy utsetts till årets ledarhundsekipage just i år har varit den bravad hon stod för senaste år då hon vann det uppmärksammade diskrimineringsmålet i Vasa tingsrätt. Att ha blivit

utsedda till årets ledarhundsekipage tycker Ann-Britt inte är någonting så speciellt. Däremot anser hon det varit bra att man genom domslutet i Vasa kunnat peka på missförhållandet med att ledarhundsförare inte kan komma in över allt med sin hund.

Problematiskt tycker hon det ibland också är med folks bemötande av ledarhundsekipagen. Ofta tilltalar människor hunden och börjar klappa om honom vilket är helt fel. Andra hundägare som möter en ledarhundsförare med sin hund borde också alltid komma ihåg att säga till att de har hund. Coxy till exempel tycker inte om när en annan hund kommer nära honom.

Ann-Britt är nöjd med den service hon fått från Ledarhundskolan.

– Om jag har ringt till skolan har det alltid funkat. De har kommit när jag har ringt och vi har tränat här hemma. Men jag har aldrig haft stora problem med hunden. Och inte har Coxy varit sjuk heller. Han har varit otroligt frisk. Så jag har inte behövt vara till veterinären med honom många gånger heller. Det enda som jag har saknat från Ledarhundskolans sida är material på svenska om ledarhunden.

När jag frågar Ann-Britt om hon rekommenderar andra gravt synskadade personer att skaffa sig en ledarhund så säger hon såhär:

– Jag rekommenderar ledarhund för personer som tycker om djur och som vet att de behöver den. En ledarhund behöver till exempel mycket motion. Tycker man om hundar och att röra på sig och har behov av en hund, så tycker jag att man inte skall tveka att ansöka om en ledarhund.

PYSSEL

Lek med styrelsen

Sanna Söderlund

Limerick för mig är en klurig dikt som ofta kan vara lite smånsuskig. Jag hoppade dock över snuskigheterna och tänkte roa (?) er med en annorlunda presentation av FSS styrelse. Kan du listat ut vem jag menar? (Svaren hittar ni på sidan 19)

1.
En synskadad man från Staden
brände sina fingrar på rulladen.
Tänkte länge och väl,
satte i sin själ.
Boken han skrev gör en glad en!
2.
En synskadad man från holmen
har nog kollen på kåldolmen.
Och mosen och såsen,
som ej är från påsen!
Så kunderna svävar på molnen.
3.
En synskadad dam från kusten.
Hon har den där stora pusten.
Hon jobbar nog hårt
och ger sin support.
Hon ser till att du inte tappar lusten.
4.
En synskadad man från Karperö.
Allt annat än lat och slö.
Men visste du det
att år -71
var skogen i Jukola hans miljö?

5.
En synskadad dam från Island,
en alldeles nybakad examinand.
En utbildad tjej,
som är helt okej,
trots att hon bryter lite ibland.

6.
En synskadad man från Jakobstad,
sporten har han som bravad:
Redan som knott
gilla' idrott.
Riktat han sig till nästa olympiad?

7.
En synskadad man från Staden
som en stund stod först i raden.
Har kommit underfund
att han med sin hund
ska njuta av sundpromenaden.

8.
En synskadad man från Staden
som är den yngsta på barrikaden.
Han är rätt ung,
men har en inre lugn
och visar en anda av entreprenaden.

Anagram är också roliga. Då jag var barn prenumererade min mormor på en tidning som hette Krypto. Det var en liten tidning med olika korsord och annat smått pyssel. Jag fick göra Ordlådan där man hade blandat om bokstäverna på ord och man fick endast ett tema som tips för att lista ut vilket ord det var. Tip-

set kunde vara till exempel svampar och då kunde man hitta kantareller, björksoppor, fårtickor och blodriskor bland orden. Nu får du min lilla Ordlåda, med tipset Styrelsen. (Svaren finns på sidan 19)

1. Anna, mullig föl
2. Johns ond humla

3. fler i kap
4. hamn så han
5. hel biktvagn
6. ordinerats bussigt
7. hem klokt henne
8. udd ros nerföll

Folkhälsan fick en dos med information

Monica Andersson, rehabiliteringshandledare

Fredagen den 29 april samlades ett tjugotal av Folkhälsans personal till en informationsdag om synskador på SCF:s verksamhetscenter Iiris. De fick under ledning av Maria Rutenberg, punktskriftslärare på Arlainsitutet och Monica Andersson, rehabiliteringshandledare på FSS, under några timmar sätta sig in i hur det är att vara synskadad.

Då deltagarna kom fick de först en hastig presentation av ledsagningsgrepp och där efter försågs de med ögonbindlar och ledsagades in i det rum där vi höll till under de två första timmarna av dagen. Alla serverades kaffe eller te samt ett smaskigt wienerbröd, som inte var det lättaste att äta med förbundna ögon.

Maria och jag informerade om bemötande av personer med nedsatt syn samt betydelsen av de övriga sinnen då synen är nedsatt. Vi diskuterade deltagarnas upplevelser och deras uppfattning om det rum vi satt i. Det visade sig att många hade en helt felaktig bild av rummet vi befann oss i, samt av bordet vi satt runt och dess storlek. Diskussionerna gick också livliga kring frågan vad

som är "bättre" – att ha en medfödd synned-sättning eller att bli synskadad senare i livet.

Vi diskuterade också orsaker till synskador och provade då på simuleringsglasögon för att åskådliggöra dessa sjukdomar. Olika aspekter på synskador diskuterades också. Här uppstod också en livlig diskussion om bl.a. integrering av synskadade barn, om att vara oberoende och att hjälpa och inte hjälpa som anhörig och utomstående. Maria och jag konstaterade att dessa teman hade vi kunnat prata om en hel dag. Tyvärr hade vi bara två timmar till vårt förfogande före lunchen. Efter lunchen följde presentation av Iirishuset samt besök på Aviris hjälpmedelsbutiken.

Responser jag har fått på denna dag är att deltagarna upplevde den som informativ och givande. Med tanke på att många av medlemmarna på ett eller annat sätt i sin vardag kommer i kontakt med Folkhälsan tror och hoppas jag att förståelsen för och insikten i synskadeproblematiken har ökat. Vi, Maria och jag, kan mycket väl tänka oss att i framtiden ge fortbildning om detta efterfrågas.

Med tårna i sanden

Kära Mamma,

Sommaren står för dörren! Det känns redan i ostanvinden. Det blåser rätt hårt idag i gungan. Jag har därför valt att komma ned i lä på Sandstranden. Vågorna skvalpar mot stranden. En starkare vindil sveper över mig då och då och några sekunder senare hörs ett starkt sus borta i träden i Alataip. Sanden är varm, men gräver jag ner mina bara tår i sanden blir det kallt och fuktigt. Det är en tid kvar till den riktiga sommaren ännu. Fågellivet är rätt stillsamt. Allorna har flugit norrut och de andra ruvar. Men snart blir det livat igen och vi får börja räkna fågelungar.

Våren är nog en underbar tid. Jag tror bestämt att det bor en liten fågel i mig också. Så snart de första sjöfåglarna dyker upp mellan isflaken i färjpasset mellan Nagu och Pargas får jag en sorts känsla i magen som jag inte kan beskriva. Och när havet öppnar sig under broarna börjar det spritta i armar och ben. Kallas det vårkänslor?

Det krävs koncentration att fortsätta med arbetet, att inte dra ur alla sladdar till datorn och flyga hit. Som du vet mamma, så är det nog så viktigt för mig att få komma hit ut till fåglarna så snart isen gått. I år trodde jag att isen aldrig skulle ruttna bort. Det är ju is ännu fick jag höra när jag bad om att båten skulle sjösättas. Ja, men kanske inte morgon, sa jag. Det blev en spännande tur hit ut, det gällde att välja den isfria vägen. De sista femhundra metrarna körde vi genom is. Skulle vi komma ända fram till bryggan? O ja, det gjorde vi! Båtmotorn stängdes och här var vi mitt i allornas *a-alli, a-a-alli* och gudingarnas *aouu, aouu!* Äntligen! Och solen värmdes skönt efter den kyliga båtfärden!

Jag kan inte låta bli att förundras över livet om våren. Hur kan det vara sig så likt år efter år? Hur kan det komma sig att paret Sädesärla alltid bygger bo på verandataket? Hur kommer det sig att Mamma och Pappa And alltid finns i Timmerstugeviken, att Kalle Tärna är ut och år in sitter på sin sten, skrärnar och flaxar och kråmar sig för sin Stina?

Sedan oändligt många år tillbaka simmar änkefru Svan ensam omkring i viken. Inte allt är sig ändå likt. Helt plötsligt en kväll hade vi två herrar Skrake med varsin fru i strandskvalpet. Under många många år har vi ju sett bara gamla herr och fru Skrake.

För unga fru Koltrast gick det galet. Hennes avkomma i boet i Kaprifolen blev ett skrovsmål för Kurre Ekorre. Kurre dök upp i fjol på sensommaren. Den här vintern har han suttit på alla våra trappor och skalat sina kottar. Han har väl valt trappa efter hur solen värmt och hur vinden blåst. Jag undrar om Kurre och hans Kurra har sitt bo här nära. Kommer vi att få höra ungarna rassla omkring i tallarna måntro?

Det är härligt mamma, att också du njuter av våren och att du ser fram emot sommaren. Det känns så skönt att veta att du, så snart snön smultit lyfte ut din rollator och inledde dina vårpromenader. Jag vet att du hela den långa hala vintern gjort ditt bästa att hålla dig i trim inomhus. Därför har du nu kunnat njuta av dina promenader ute. Det känns gott att veta att du skall komma hit till kalaset i augusti. Men före det skall vi låta solen värma oss! Sköt om dig mamma!
Gunilla

HFD-beslut om rätt till hjälpmedel

(MJ) Högsta förvaltningsdomstolen har ålagt en stad skyldighet att för en syn- och hörselskadad person som hjälpmedel inom medicinsk rehabilitering ordna förstörings- och talsyntetisatorprogram. Behovet av motsvarande hjälpmedel hade redan tidigare konstaterats och det nu var frågan om att till följd av utvecklingen inom data-tekniken göra en behövlig uppdatering av hjälpmedelsprogrammen.

En syn- och hörselskadad person hade ansökt om två hjälpmedelsprogram till sin dator från sjukhusdistriktet. Personen behövde programmen för att via Internet kunna använda kommunala tjänster, banktjänster, delta i e-postdiskussioner samt läsa dagstidningar och faktalitteratur. Ansökan avvisades från sjukhuset med motiveringen att det inte är fråga om hjälpmedel som skulle vara nödvändiga för självständig daglig livsföring.

I Kuopio förvaltningsdomstol beslöt man att avslå ansökan med motiveringen att personen med den hjälpmedelshelhet som han redan har klarar den dagliga livsföringen. Ärendet gick vidare till Högsta förvaltningsdomstolen. Där föll domen att personen har rätt att få hjälpmedelsprogrammen till sin dator. Personen behöver hjälpmedlen för att kunna klara av att självständigt klara den dagliga livsföringen. Tekniken har utvecklats så för att motsvara de personliga behoven, som redan långt tidigare hade konstaterats, bör personen nu få de hjälpmedelsprogram han ansökt om.

Rätta svaren från Lek med styrelsen på sidan 16

Limerickarna

1. Hans Åhman
2. Rolf Söderlund
3. Gunilla Löfman
4. Leif Karp
5. Sigrun Bessadottir
6. Bengt Ahlvik
7. Kenneth Ekholm
8. Johan Sundholm

Anagrammen

1. Gunilla Löfman
2. Johan Sundholm
3. Leif Karp
4. Hans Åhman
5. Bengt Ahlvik
6. Sigrun Bessadottir
7. Kenneth Ekholm
8. Rolf Söderlund

MEDDELANDEN

Tack från Västnyland

Distriktsföreningen Svenska synskadade i Västnyland r.f. framför genom ordförande Bjarne Sandberg ett stort och varmt TACK för de minnesvärda upplevelser som deltagarna blev bjudna på under FSS:s jubileumsfest och vårmöte den 22-23 april 2006.

Mångsidig punktskriftskurs

Anna Siironen

I november 2005 samlades sex förväntansfulla deltagare med sina lärare på punktskriftskurs. Vi skulle nu fördjupa oss i punktskriftens olika användningsmöjligheter. Som kursplats hade vi Arlainstitutet i Esbo, ett bekant ställe för tre av oss.

På första delen av vår tredelade kurs fick vi prova på att laga kort i punkt. Eftersom vi levde i tiderna före jul så gjorde vi givetvis julkort. Jag hade aldrig tillverkat sådana förut. Under de två första kursdagarna gjorde vi en egen almanacka i punktskrift åt oss själva. Där skrev vi även in olika kommande händelser. Jag tänker även i fortsättningen göra en egen almanacka ifall dylika möjligheter ges.

Vi arbetade mycket med förkortningar i punktskrift. Oj så svårt det kändes att traggla igenom de svåraste förkortningarna! Men skam den som ger sig. Tack vare att vi

så gärna förhörde varandra på dessa förkortningar gick det smidigt att lära sig även dessa. Vi läste också mycket. Mayvor hade hittat mångsidigt material till oss.

Regletten en utmaning

Vi övade också att skriva med reglett. Jag fick även denna gång en utmaning. Under den sista delen av kursen kom jag underfund med hur man skulle göra. Jag tänker nog skriva kort på reglett till mina vänners födelsedag.

Förutom allt jag tidigare nämnt gjorde vi bl.a. sudoku och studiebesök till Iiris. Kursen var mycket givande. Punktskriftens betydelse betonades. Vi hade en fin gemenskap och ålderskillnaden var inte ett hinder utan snarare stimulerande. Tack för en bra kurs som jag inte ångrar att jag deltog i!

MEDDELANDEN

Ekholm invald i styrelsen för ledarhundsföreningen

(MJ) **Kenneth Ekholm** valdes på ledarhundsföreningens årsmöte in i styrelsen för föreningen. Mandatet är tre år. Ledarhundsföreningen jobbar för alla ledarhundsförare

i landet och ordnar främst kurser för ledarhundsförare och ledarhundar, men även annan verksamhet.

MEDELANDEN

Punktskriftskurs för nybörjare i Borgå med omnejd

Förbundet Finlands Svenska Synskadade planerar att nästa höst ordna en kurs i punktskrift för nybörjare i Borgå med omnejd. Låter det intressant? Ring till **Tessa Bamberg** om du blev intresserad, tel. 09-6962 3024 eller 050-462 3181. FSS punktskriftsarbetsgrupp

Utbildning för punktskriftsinstruktörer planeras för hösten

Tycker du om att undervisa? Hur skulle det vara att bli en punktskriftsinstruktör, alltså att undervisa vuxna synskadade i punktskrift? Förbundet Finlands Svenska Synskadade planerar en utbildning för punktskriftsinstruktörer för hösten. Utbildningen ordnas i Helsingfors och är avgiftsfri för dig. Utbildningen förutsätter att du kan grunderna i punktskrift. Om du vill delta och inte kan grunderna, kontakta oss. Om du är intresserad, ring **Tessa Bamberg**, tel. 09-6962 3024 eller 050-462 3181. Anmäl ditt intresse senast tisdagen den 31 maj.

Punktskriftsarbetsgruppen inom FSS/Tessa Bamberg, projektansvarig

Skärmmössa och t-skjorta

Så här inför sommaren har förbundet några produkter till salu. FSS skärmmössan är beige med FSS logo i mörkgrönt. Storleken kan ändras med hjälp av kardborreband. Den kan även användas som skärm då man tar bort toppen med hjälp av en dragkedja. Skärmmössan kostar 6,50 euro.

T-skjortan är mörkgrön och på ryggen finns texten Finlands Svenska Synskadade i gult och på bröstet FSS logo i gult. T-skjortan finns i storlekarna S-XL och kostar 10 euro. Du kan beställa FSS produkter genom att ta kontakt med kansliet per telefon 09-6962 300.

Kurs för synskadade i yrkesaktiv ålder

FSS anordnar i samarbete med Folkhälsan en kvällskurs för personer i yrkesaktiv ålder med synskada.

Plats: Folkhälsan Rehab, Folkhälsans seniorhus i Helsingfors

Tidpunkt: Fem eftermiddagar kl. 16-19 under september-oktober 2006, ett arbetsplatsbesök på dagtid samt ett hembesök.

Deltagarantal: 6 personer

Ur kursinnehållet kan nämnas bl.a. följande: kroppskännedom, ergonomi, ergoterapi, motion, balans, stresshantering, avslappning, sömn, diabetes, kost, inkontinens. I programmet ingår också bl.a. vattengymnastik, muskeltest, konditionssal. De sex först anmälda ryms med. Kursen är främst

MEDELANDEN

avsedd för personer i yrkeslivet, men om det finns plats kan också andra komma med. Anmälan senast 15.6 till **Monica Andersson** på numret 09-69623018 eller 040-5113345. Kom med!

Bostad att hyra i Ekenäs

Förbundet Finlands Svenska Synskadade hyr ut en bostad om 2 rum och kök, adress Torngatan 3 A 22. Hyran för synskadad hyresgäst 300 euro i månaden. För närmare uppgifter kontakta FSS ekonom Agneta Salonen tfn 09-6962 3012, e-post: agneta.salonen@fss.fi.

FSS deltar i föreningsmässan i Vasa

Den andra finlandssvenska föreningsfestivalen, Förening 2006, arrangeras i Vasa 8-10 september. Festivalen ordnas för finlandssvenska organisationer, föreningar, grupper och andra intresserade. Målet är att presentera och utveckla föreningsverksamheten i Svenskfinland. Närmare information om festivalen hittar du på <http://forening.huset.fi>. Passa på att anmäla dig före den 15 juni.

MEDELANDEN FRÅN DISTRIKTEN

Norra Österbottens svenska synskadade

Söndagen 28.5 har vi gemensam våravslutning med Vasa synskadade. Dagen inleds med gudstjänst i Solf kyrka, lunch, besök på Stundars och kaffe mm. Priset för dagsutflykten inklusive maten är 20 euro/person. Busstidtabell och tilläggsuppgifter fås av Ann-Sofie Grankulla, som tar emot anmälningar på tfn 06-7234 880 eller 050-3795 658.

Istället för vår traditionella sommarresa kommer vi i år att ha ett sommarläger 7-9 augusti på badhotell Kivitippu vid Lap-pajarvis strand. Vi umgås och har roligt tillsammans, njuter av god mat, åker på en sjökryssning med M/S Veannetar, simmar, solbadar, dansar, vandrar i naturen mm.

Dessutom erbjuder Kivitippus rekreativcenter Sirius bl.a. fysioterapi, rehabiliteringstjänster och ett flertal avslappnande behandlingar såsom massage, zonterapi, ansikts-, hand- och fotvård samt frisörtjänster. Boka in datumet och unna dig ett par sköna sensommardagar i goda vänners lag! Mera info om programmet, pris och busstidtabell meddelas på Medlemsbandet eller fås från Fyren. Varmt välkomna med!

Ålands Synskadade

Föreningens sommarresa planeras i år gå till Åbo och Kimito för besök på Sagalunds hembygdsmuseum som har utställningen

MEDELANDEN FRÅN DISTRIKTEN

”Inte se men röra i folktrons värld”. Tredagars resan arrangeras i augusti-september. Närmare information ges i lokaltidningarnas föreningskalendrar och på Medlemsbandet. Ålands synskadade önskar alla läsare en skön och solig sommar!

Svenska synskadade i Västnyland

Svenska synskadade i Västnyland r.f. åker på båtutfärd till Bengtskärs fyr utanför Hangö tisdagen den 18 juli 2006. Fyren byggdes år 1906 och firar sitt 100-årsjubileum i år. På Bengtskär finns bl.a. museer och en utställning om striderna vid Bengtskär i juli 1941. Vi stiger ombord på M/S Summersea den 18 juli kl. 09.30 i Östra hamnen i Hangö och återvänder till samma plats kl. 16.00. Väderförbehåll.

M/S Summersea är byggd som ett kryssningsfartyg år 1997 och rymmer 155 personer. Våra platser är reserverade i kaféet där vi äter fisksoppa under färden till ön. I resans pris 20 euro ingår busstransport, båt-färd, soppa, guidning och inträde till fyren. Anmälan till Bjarne tfn 040-544 8313 eller till Christel 040-745 1933 senast den 13 juli. Välkommen med på sommarens sjöutflykt!

Distriktsföreningen Svenska synskadade i Västnyland anordnar även detta år ett sommarläger på natursköna Ramsdal lägergård i Öby, Lappvik under tiden 2-8 juli 2006. Priset är 15,20 euro/dygn. Diakonissan i Hangö svenska församling, Helena Weckström, planerar programmet för trevlig sommarvecka. Anmäl dig senast den 15 juni till Birgitta Nordström tfn 019-231118 eller till Christel Eriksson tfn 040-745 1933. Helena

Weckström svarar vid behov på dina frågor, tfn 019-2630624 kl.10-12.00. Hjärtligt välkommen till sommarens läger!

Svenska synskadade i mellersta Nyland

Kom med på utfärden tisdagen den 30.5 till Ingå Degerby, med Porkkalaparentesen på programmet. Lunch och kaffe ingår i utfärdens pris 10 euro som betalas på plats och ställe. Vi far från Kiasma med Wikströms buss klockan 12.20 och kommer tillbaka till Kiasma ca kl. 17. Du hinner ännu anmäla dig om du är snabb.

Nu är det också slutgiltigt dags att anmäla dig till vår sommarresa till Dragsfjärd med omnejd.

Vi kommer att fara måndagen den 14.8 och komma hem fredagen 18.8. Resan kostar 100 euro/ deltagare och det täcker resor, kost och logi och utfärdernas resor. De eventuella ”extra” kaffen och sådant vi dricker under resan ingår inte i priset. Sagalund, Söderlångvik, Kasnäs, Hitis, Högsåra och torgdag i Dalsbruk, visst låter det ju lockande? Anmäl dig inom maj månad till Jessika på Tian, telefon 09-612 1779 må-on 9.30-13.30.

Kansliet stänger för sommaren onsdagen 7.6. Om ni behöver syntjänst under sommaren får ni en lista på de som dejourerar från Tian före det eller så kan ni lyssna på meddelandet på telefonsvararen där telefonnumren sägs.

Kom med på en tvådelad **grundkurs för synskadade**

på Norrvalla-Folkhälsan i Vörå.

Del 1 hålls den 9–14 oktober och del 2 hålls den 27 november–1 december.

Gör upp din ansökan till kursen med din rehabiliteringshandledare **senast den 21 augusti**.

Kursen är avsedd för

- dig som nyligen blivit synskadad
- dig vars syn märkbart försämrats
- dig som länge varit synskadad men inte tidigare deltagit i en grundkurs.

I kursprogrammet ingår bl.a. gruppdiskussioner, information om stödformer för synskadade samt praktiska övningar i orientering och förflyttningsteknik, aktiviteter i det dagliga livet, ergonomi samt datoranvändning. Deltagarnas egna behov och förväntningar beaktas i mån av möjlighet. Som bilaga till ansökan bör ett läkarutlåtande bifogas (B-intyg).

För information och anmälan kontakta rehabiliteringshandledare **Pia Nabb**, tfn 06-317 0515 eller 050-561 2950, eller rehabiliteringshandledare **Monica Andersson**, tfn 09-6962 3018 eller 040-511 3345, eller rehabiliteringshandledare **Carina Willberg**, tfn 02-251 9076 eller 040-511 3346.

FPA-kurs nummer 14093

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf
Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn 09-6962 300, fax 09-6802 064, www.fss.fi